The Classical Review

<http://journals.cambridge.org/CAR>

Additional services for *The Classical Review*:

Email alerts: [Click here](#)

Subscriptions: [Click here](#)

Commercial reprints: [Click here](#)

Terms of use : [Click here](#)

De Auctore Carminis *Pervigilium Veneris* Inscripti

L. Raquettius

The Classical Review / Volume 19 / Issue 04 / May 1905, pp 224 - 225

DOI: 10.1017/S0009840X00000524, Published online: 27 October 2009

Link to this article: http://journals.cambridge.org/abstract_S0009840X00000524

How to cite this article:

L. Raquettius (1905). De Auctore Carminis *Pervigilium Veneris* Inscripti. The Classical Review, 19, pp 224-225 doi:10.1017/S0009840X00000524

Request Permissions : [Click here](#)

DE AUCTORE CARMINIS *PERVIGILIUM VENERIS* INSCRIPTI.

QUAESTIO, si qua alia, vexatissima semper fuit, praesertim semisaeculo nuper praegresso, de auctore elegantis carminis *Pervigilium Veneris* praetitulati. Aldus Manutius et Erasmus Roterodamensis (aut quia in cod. miscellaneo, olim in Aldi potestate ac Pithoeano perquam simili, ita inscriberetur, aut quia Catulli c. lxii illud praecederet exciperetve, certe propioribus foliis contineretur) Catullo id tribuere non dubitarunt;¹ Catullo mimographo T. Scaliger; alii Africano, alii Siculo poetae adsignavere; plerique vero critici ex sermonis notis delabentis esse fetum latinitatis agnoverunt; quin etiam exstitit qui, C. Barthio falsa adfirmanti nimis credulus, carmen ad Th. Senecam Camertem, unum ex illis 'doctis Italis' saec. xv, referre ausus sit!² Nemo adhuc ad certos terminos aetatem poematii valuit definire, nedum verum auctoris nomen promeret confidenter. Non magni tamen laboris rem criticam exerceantibus fuisset utrumque expedire, modo si cum diligentia quadam ac penitiori optutu hos duos versus perscrutati essent, in codd. ita exaratos:

73 'Unde samnes (cod. Salmas.) rames (cod. Thuan.) et quirites proque prole posterum

74 Romoli matrem crearet et nepotem caesarem.'

volgo ab edd. sic impressos:

'Unde Ramnes et Quirites proque prole posterum

Romuli matrem crearet et nepotem Caesarem.'

J. Lipsius quidem, jungens 'Romuli' v. praeced., reposuit, 'patrem' J. Caesarem intellegens, nepotem autem Octavianum. Ipse, Sanadonis correctionem 'posterum' in 'postera' recipiens, versus hoc modo rescribo:

'unde Ramnes et Quirites, proque prole postera,

Romoli patrem crearet et Nepotem Caesarem.'

Ut iam liquet, HH. DD. acies falsa est hic eiusdem generis errore, quo Odysseus in spelunca Sicula Polyphemum decepit. Scilicet Romoli pater, seu Pater, designatur Romuli Augustuli, imperatorum Romanorum

postremi, genitor Orestes; *Nepos* vero *Caesar* sive caesar (= der Kaiser) dicitur Julius Nepos, imperator Romanus a die 24 junii 474 ad 31 octobris 475; quo die Orestes filium, vix pueritiam egressum, imperatoria purpura induit, rerum tamen moderamen ipse pro filio in manibus regens. Julius Nepos ab Oreste, quem legatum ac ducem militiis contra Vesegothas missis praefecerat, in eum rebellante, die 28 augusti 475 Ravenna pulsus, Salonam in Delmatiam aufugit, ubi postea, die 9 maii 480, occisus est.

Cum Orestes ab Odoacre Herulorum rege vel, ut alii malunt, barbarorum militum, praecipue ex Norico, duce Ticini (Paviae) obsessus captusque, paullo post, die 28 augusti a. 476, Placentiae capite obtruncatus sit, atque carmen, ut e contextu elucet, pridie kalendas apriles scriptum sit, necessario consequitur ipsius anni 476 postrema mensis martii die panxisse poetam *Veneris Pervigilium*; sin, causa ei nulla fuerit Augustuli Patrem una cum Nepote nominandi. Auctorem autem G. Sollium Sidonium, cui Apollinari volgo patronymicum accedit, esse (praeter quam quod scimus eo tempore nullum alium poetam vixisse, tam bello carmini idoneum conficiendo), ex duplici adnominatio in textu obvia pro certo evincimus: nempe 'rosa' atque 'alites.' Compertum habemus Sidonio fuisse unam filiam nomine Rosciam; quae utrum una eademque sit cum alia Sidonii filia in eius epistulis memorata, Severiana, ambigitur; verum tamen ex 'unica' v. 26 *Perv. Ven.* et quodam epistularum loco una eademque esse videtur, Apollinaris, Sidonii filii, ut Th. Mommsenus³ arbitratus est, fortassis gemella. Hinc explicatur proluxa rosae descriptio vv. 14-26 *Perv. Ven.* Altera adnominatio 'alites' vv. 3 et 84, qui iuxta ponendi sunt, respicit Aléthium (quo de etiam in Sidonii epistulis), istius Rosciae novum maritum, generum Sidonii. Hic proprio cognomine audivit Aleimus, fuitque perprobabiliter patria Burdigalensis.⁴ Pro explorato utique est Rosciam Aleimo nupsisse; Gregorius enim Turonensis sororem Apollinaris, Sidonii filii, Aleimam (consuetudinem nostri aevi praeoccupans) appellat.⁵ Praeterea stilus

³ Vd. huius ad Sidonii opera (Mon. Germ. Histor. Auct. antiq. vol. viii.) praefationem, p. xlix.

⁴ Cf. Auson. xvi, 3 et vd. indicem nominum in edit. Sidon. opp. P. Mohri (Lipsiae, 1895), p. 356, s.v. Aleimus.

⁵ Histor. Francor. iii. 2. 12; Glor. marty. c. lxiv. vd. indicem, p. 385 s.v. Roscia.

¹ Vd. Anthol. latin. i.² A. Riesii, praef. pp. xxxvi. sq.

² Vd. G. H. Heidtmanni De carm. lat. q. P. V. inscrib. dissertationem, Gryphiae, 1842, pp. 31 sq.

ac sermo *Perv. Ven.* apprime conveniunt stilo ac sermoni Sidonii, prout id nos docent eius carmina atque epistolae; quod ipse, plurimis locis similibus conlatis, extra dubitationem omnem posui.¹ Est igitur *Perv. Ven.* carmen nuptiale, sive (minus apta locutione) epithalamium, in nuptias Rosciae Severianae,² Sidonii filiae, et Alethii Alcimi, celebratas Avitaci³ kalendis aprilibus anni 476.

Nepotis autem, quamquam omni potestate despoliati ac profugi, nomen facit Sidonius honorifice, cum quia illum summopere colebat,⁴ tum beneficiorum in suos ab eodem conlatorum memor.⁵ Nec, cum tunc temporis Fortunae mutationes ocissime verterentur, absonum ei fuit credere vel sperare summam imperii brevi rursus Nepotem recuperaturum fore. Sensus maeroris, quo poëtam esse detentum vv. 89–92 ostendunt,

¹ Judicium de Sidonii scribendi genere severius vd. in egregio S. Dillii opere 'Rom. Society in the last cent. of the west. emp.'² Londin. 1899, pp. 448 sq.

² Duplex nomen mulieres quoque, inde a Julia Agrippina, insignivisse non pauca testantur exempla e.c. ex Historia Augusta. Itaque Ausonii sorores.

³ Cf. carmen cum epp. ii. 2, 3 sqq. ubi Avitacum describitur. Pro Hybla vv. 51 et 52 reponendum est Villa; pro Hyblaeis v. 49 villicis vel villar'bus cum vocalis syncope.

⁴ Cf. epp. viii. 7, 4.

⁵ Cf. epp. v. 16, 2.

causam Sidonii vitae vicissitudines aperiunt. Etenim, paullo antea ex Gallo-romano Vese-gotha factus, vix tunc '*moram moenium Livianorum*'⁶ et Eurici regis aulam, qua contemptim habitus fuerat, reliquerat. Quod vero epp. ix, 12, 1 ipse fateatur: *ab exordio religiosae professionis huic (artis poëticae) principaliter exercitio renuntiavi*—licet hoc cum *αἰθερία Perv. Ven.* conciliare ita ut Sidonius carmen familiarem eventum celebraturum germanum ac proprium magnique ponderis Musarum fetum non existimaverit; certe neque ipsemet umquam edidit nec suis operibus interseruit. Denique, quod et christianus et episcopus in poëtico opusculo, in nuptiali carmine, Venerem concelebrat,⁷ admirari nolent ii qui recordentur deos deasque gentilium ne nostra quidem aetate e poëseos campis emigrasse; ac dissidium inter litteras ad mentis culturam in totum ethnicas et habitum christianae religionis omnes eruditos Medii Aevi homines majori minorive molestia adfixisse.

L. RAQUETTIUS.

⁶ Epp. viii. 3, 1.

⁷ 'Down to the end of the century [and after, nam Innodius episcopus Ticinensis eo non abstinuit!], marriages in Christian families were still celebrated by an epithalamium in the old pagan manner. Sidonius has left two of these pieces, in which his taste is probably seen at his worst.' S. Dill. o. c. p. 446.

REVIEWS.

SOME RECENT WORKS ON ARISTOPHANES.

Aristophanis Plutus. Ed. J. VAN LEEUWEN. Lugd. Bat. 1904. Pp. xxvi. + 182. Fl. 2.90.

Essai sur la composition des comédies d'Aristophane. Par PAUL MAZON. Paris, 1904. Pp. 181. 4 fr.

Aristophane. La Paix. Par PAUL MAZON. Paris, 1904. Pp. 119. 4 fr.

THERE is not much that requires special notice in Mr. van Leeuwen's *Plutus*. In general execution resembling the earlier volumes of his *Aristophanes*, it presents certain changes in the text, some of a bolder kind than most editors would venture to adopt. I will give the most noticeable of them. 115 ἀπαλλάξας . . ποιήσιν for ἀπαλλάξεν ποιήσας: 119 ὁ Ζεὺς μὲν οὖν τάχιστα ἂν ἐπιτρέψειέ με, ὦ μῶρ', ἐπεὶ πύθοιτο

for ὁ Ζεὺς μὲν οὖν εἰδὼς τὰ τούτων μῶρ' ἔμ' εἰ πύθοιτ' ἂν ἐπιτρέψειεν: 267 ψωρόν (Herwerden) for ψωλόν: 368 ἀλλ' ἔστ' ἐπίδηλον ὥς τι πεπανουργηκός: 631 πρὸ τοῦ for σαντοῦ: 727 γέροντι (Kappeyne) for Πλούτωνι: 891 εἶθ' ἐπ' ἀγαθῷ πᾶσιν for ὥς δὴ 'π' ἀληθεία: 969 ὄντως for εἶναι: 1036 διελεύσειας ἂν (Kappeyne) for ἐμέ γ' ἂν διεκύνσαις: 1130 ὃν κατεβρόχθιζον τότε for ὃν ἐγὼ κατήσθιον. Between 770 and 771 he inserts 782–788 with a line of his own added at the end. The verse given in the MSS after 805, but usually omitted by editors, he has placed after 818, and 897 between 957 and 958. 1028–30 he has cut down by changes to two lines. It will be seen that some of these innovations require a good deal of defending—more, perhaps, than they can receive in a short note—and